

Organizatori

Primăria Comunei Belinț
Consiliul Local al Comunei Belinț
Parohia Ortodoxă Română Belinț

Parteneri

ANCoRom

Mitropolia Banatului
Consiliul Județean Timiș
Protopopiatul Ortodox Român Lugoj
Filiala Timișoara a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România
Asociația Națională Corală din România
Asociația pentru Cultură Bănățeană
Școala Gimnazială Belinț

Colocviul Național de Folclor

„SABIN V. DRĂGOI”

Ediția a X-a

Belinț - 6 octombrie 2024

Parteneri media

COLOCVIUL NAȚIONAL DE FOLCLOR „SABIN V. DRĂGOI”

Ediția a X-a
Belinț, 6 octombrie 2024

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

Dr. Doru SINACI – Instituția Prefectului – Județul Arad

Prof. dr. Constantin-Tufan STAN – Universitatea din Oradea

Prof. univ. dr. habil. Mădălina RUCSANDA – Universitatea „Transilvania” Brașov

Prof. univ. dr. habil. Lucian Emil ROȘCA – Universitatea de Vest Timișoara

Lect. univ. dr. Adrian Călin BOBA – Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Conf. univ. dr. Ionuț ARDEREANU – Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Prof. univ. dr. Vasile VASILE – Universitatea Națională de Muzică București

Dr. Franz METZ (Președinte) – Gesellschaft für Deutsche Musikkultur im Südöstlichen Europa und Südosteuropäisches Musikarchiv München

Prof. univ. dr. Vasile GRĂJDIAN – Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu

Prof. Simion DĂNILĂ – Uniunea Scriitorilor din România

COMITETUL DE ORGANIZARE

Prof. dr. Constantin-Tufan STAN – Universitatea din Oradea

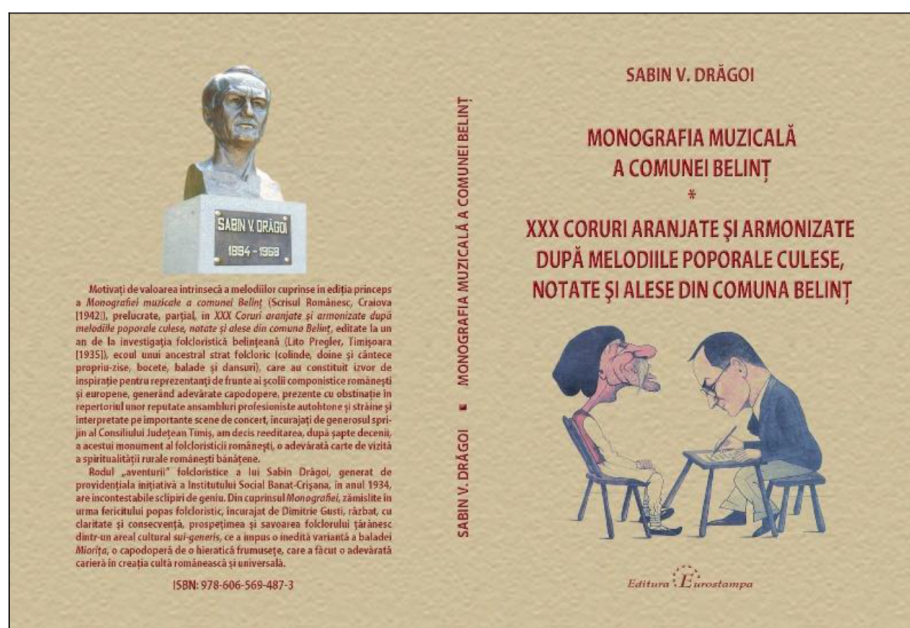
Prof. Diana PISTRUI – Școala Gimnazială Belinț

Prof. univ. dr. habil. Lucian Emil ROȘCA – Universitatea de Vest Timișoara

Lect. univ. dr. Adrian Călin BOBA – Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Asist. univ. dr. Maria ENESCU – Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București – Centrul Universitar Pitești

Dr. Vlad SPATARIU – Academia Română, Școala de Studii Avansate, București

REMEMBER EDIȚIA I – 2012

În prezența unui public select, duminică, 4 noiembrie 2012, au debutat, la Școala Gimnazială din Belinț, lucrările primei ediții a Colocviului Național de Folclor „Sabin V. Drăgoi”, dedicat folclorului românesc bănățean și muzicii culte. Organizatorii (Primăria Belinț, Consiliul Local Belinț și Școala Gimnazială Belinț) au asigurat un cadru optim pentru desfășurarea unei manifestări de excepție, de un cert nivel academic. După vizitarea muzeului găzduit de școala din Belinț (o splendidă colecție de minerale donate de Constantin Gruescu, Cetățean de Onoare al comunei, o expoziție închinată istoriei învățământului bănățean, realizată cu ani în urmă de prof. Simion Dănilă, distinșii invitați (prof. Gelu Stan, prof. dr. Daniela Băcilă, prof. univ. dr. Constantin Catrina, lector univ. Ioan Tomi, prof. univ. dr. Dumitru Jompan, prof. dr. Ion Căliman) au admirat o inedită expoziție de carte veche cu autografe aparținând unor corifei ai muzicii bănățene: Sabin V. Drăgoi și Nicolae Ursu. Lucrările colocviului (moderat de Simion Dănilă și Constantin-T. Stan, inițiatorul evenimentului) au prilejuit abordarea unor probleme sensibile cu care se confruntă folclorul contemporan, dar și societatea românească în general: fenomenul tot mai accentuat al poluării folclorului, manelizarea muzicii românești și asaltul tot mai agresiv al kitsch-ului și amatorismului. Lansarea *Monografiei muzicale a comunei Belinț*, una dintre capodoperele folclorice ale lui Sabin Drăgoi, într-o reeditare anastatică, în îngrijirea lui Constantin-T. Stan, cu studii introductive semnate de Constantin Catrina și Simion Dănilă, s-a constituit într-o emoționantă evocare a Belințului de altădată, a oamenilor săi, vrednici truditari ai pământului, care au transmis urmașilor nestemate ale folclorului bănățean, a căror vechime se pierde în negura timpului. Prima ediție a Colocviului Național de Folclor „Sabin Drăgoi” a fost încununată, în final, printr-un concert instrumental, care i-a avut ca protagoniști pe Amalia Ștefania Lina, pian (elevă la Colegiul Național de Artă „Ion Vidu” din Timișoara, la clasa conf. univ. dr. Sorin Dogariu) – cu pagini dintr-o sonată mozartiană și partea a II-a (*Colind*) din *Suita românească* de Eugen Căteanu –, Raul Petrescu, clarinet, elev la Școala Gimnazială de Muzică „Filaret Barbu” din Lugoj, clasa prof. Lucian Costi (*Prin Munții Apuseni* de Liviu Comes), și Raluca Miclăuș, pian, profesoară la Școala Gimnazială de Muzică „Filaret Barbu” din Lugoj, care a dăruit spectatorilor prezenți o miniatură semnată de Vasile Ijac, *La crâșmă*.

Motivați de valoarea intrinsecă a melodiilor cuprinse în ediția princeps a *Monografiei muzicale a comunei Belinț* (Scrișul Românesc, Craiova [1942]), ecoul unui ancestral strat folcloric (colinde, doine și cântece propriu-zise, bocete, balade și dansuri), care au constituit izvor de inspirație pentru reprezentanți de frunte ai școlii componistice românești (Sabin Drăgoi, Paul Constantinescu, Eugen Căteanu, Dely-Szabó Géza), dar și pentru un corifeu al muzicii de avangardă europeană, György Ligeti, generând adevărate capodopere ale literaturii

muzicale camerale și simfonice, prezente cu obstinție pe importante scene de concert naționale și internaționale, încurajați de generosul sprijin al Consiliului Județean Timiș, am decis reeditarea, după șapte decenii, a acestui monument al folcloristicii românești, o adevărată carte de vizită a spiritualității rurale românești bănățene.

Dincolo de modalitatea, pe alocuri subiectivă, vetustă de structurare a categoriilor și speciilor folclorice care fac obiectul *Monografiei*, a unor teoretizări care, astăzi, în lumina folcloristicii contemporane, pot părea caduce, precum și a inconsistenței preocupării vizând interpretarea lexicului local și a utilizării improprie a sistemului de versificație a textelor care constituie suportul literar al melodiilor culese, rodul „aventurii” folclorice a lui Sabin Drăgoi, generat de providențiala inițiativă a Institutului Social Banat-Crișana, în anul 1934, are incontestabile scripuri de geniu. Din cuprinsul *Monografiei*, zămislite în urma fericitului popas folcloristic, încurajat de Dimitrie Gusti, răzbat, cu claritate și consecvență, prospețimea și savoarea folclorului țărănesc dintr-un areal cultural *sui-generis*, ce a impus o inedită variantă a baladei *Miorița*, o capodoperă de o hieratică frumusețe, care a făcut o adevărată carieră în creația cultă românească și universală. Ca o continuare firească a demersului folcloristic al lui Sabin Drăgoi au fost reeditate și cele *XXX Coruri aranjate și armonizate după melodiile populare culese, notate și alese din comuna Belinț*, album coral publicat la un an de la investigația folcloristică belințeană (Lito Pregler, Timișoara [1935]), capodoperă a literaturii corale românești, care cuprinde, selectiv, 15 coruri mixte și tot atâtea bărbătești, armonizări ale melodiilor de colinde, doine și cântece, dansuri prezente în *Monografie*.

Fiind vorba de o ediție anastatică, am respectat cu fidelitate textul edițiilor princeps, evitând orice fel de imixtiune, inclusiv de natură gramaticală, în corpusul lucrărilor, pentru a oferi cititorului bucuria unei lecturi fluente, potențate de parfumul frust al lexicului interbelic.

Pentru a facilita lectorului contemporan o imagine critică, obiectivă și cuprinzătoare, cu informații aduse la zi, am analizat demersul monografic al lui Sabin Drăgoi din triplă perspectivă: istoriografică, folcloristică (prin cele două studii semnate de Constantin-Tufan Stan și Constantin Catrina) și lingvistică, prin *Glosele* datorate lui Simion Dănilă. Ne-am străduit să adoptăm un sistem unitar de tehnoredactare a textelor, doar în unele situații (vezi, de exemplu, modul de întocmire a bibliografiei) preluând maniera de redactare specifică fiecărui autor în parte.

Grație diligențelor organizatorilor, inedita manifestare, desfășurată în ambianța rustică a Belințului (unde a debutat în dăscălie, în 1794, Dimitrie Țichindeal, „gură de aur”), a reprezentat un succes, participanții manifestându-și dorința de a reveni, în 2013, la cea de a II-a ediție.

30

*Canta Țibă (Păcădă)
pe-o gură de rai*

Pe-un pi-cior de pla- iu, Pe-o gu- ră de ra- iu

Iată-mi vin în ca- le Și-mi co- bor- la va- le

Trei fe- ciori din mun- ți Din mun- ții că- runți

Pe-un picior de plai, Ei tot mână'n șir
Pe-o gură de rai Băr, oiță, băr,
Iată-mi vin în cale După frunză deasă
Și-mi cobor în vale Iarbă de mătăasă
Trei feciori din munți, Apă răcoroasă
Din munții cărunți. Doină dragăstoasă.

Baladă străveche cu 6 linii melodice pe 6 versuri. Toate liniile au aceeași factură ritmică, mereu variată, iar melodic prezintă fiecare alt motiv, cari prin frânturi mai mici păstrează o unitate demnă de admirat. Este cea mai frumoasă și prețioasă melodie românească ce cunoșc. De observat alternarea regulată a măsurilor 3/8 + 2/8 bătăia accentelor, varietatea ritmelor. Este balada „Miorița”.

*Sabin V. Drăgoi culegând folclor
(grafică de Vasile Vărădean)*

COMUNICĂRI, PREZENTĂRI / LANSĂRI DE CARTE, REVISTE

Dr. Doru SINACI (Instituția Prefectului – Județul Arad)

Titlu rezervat

Prof. univ. dr. Dumitru JOMPAN (Marga, Caraș-Severin)

Sabin V. Drăgoi, corifeu al folcloristicii românești

Prof. dr. Constantin-T. STAN (Universitatea din Oradea)

Varianta belințeană a baladei Miorița, sursă de inspirație în creația românească și universală

Prof. univ. dr. habil. Lucian Emil ROȘCA (Universitatea de Vest Timișoara)

Stil și expresivitate în creația instrumentală a lui Sabin V. Drăgoi

Prof. Avram BOȚA (Oțelu Roșu)

Sărbătorile de iarnă pe Valea Bistrei – colindele și obiceiul Vergelatului

Gabriela ȘERBAN (documentarist, manager al Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” Bocșa)

Prezentarea revistei „Bocșa culturală” (anul XXV de apariție) și prezentarea volumului IV din „Bibliografia revistei Bocșa culturală (2019-2023)”

Waldemar MEGERLE (Asociația „Casa Artelor Tradiționale” Lugoj)

Călușarul bănățean

Prof. Gheorghe RADU (Sânnicolau Mare)

Orchestra de muzică populară din Banat – scurte observații

Prof. dr. Ion CĂLIMAN (Făget)

Poezia populară din Țara Făgetului în culegeri recente

Lect. univ. dr. Adrian Călin BOBA (Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad)

Influente și congruențe între muzica de strună bănățeană și cântarea sârbească de tip Karlovac

Prof. dr. Gabriela BICA (Liceul Tehnologic „Sfântul Dimitrie” Teregova)

Mărturii ale rezistenței anticomuniste din Munții Banatului păstrate în folclorul local

Tiberiu CRÎSTA (Universitatea de Vest Timișoara)

Portul tradițional feminin din satul Chizătău

Simion TODORESCU (Asociația Culturală „Elocvența” Lugoj)

Racovița – parte din destin. 1387-2007. Monografie

Etnografie și obiceiuri

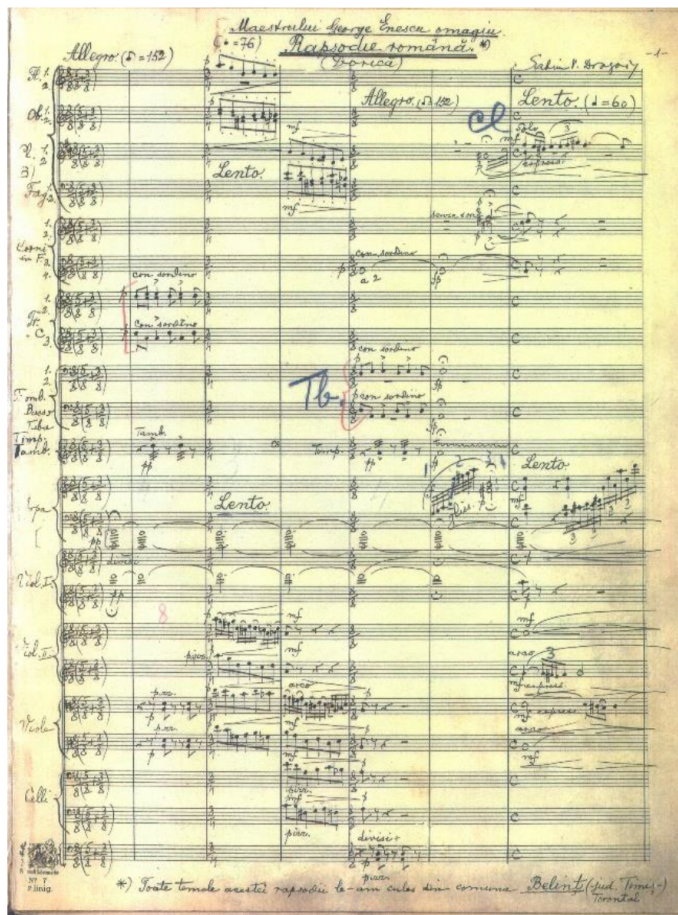
Dr. Dacian RANCU (Muzeul Banatului Montan Reșița)

Rolul colecțiilor private ale profesorului Gheorghe Rancu în promovarea identității naționale

Recitalul cantautorului **George POPOVICI**

*Dimitrie Gusti la Belinț, în 1934, în mijlocul membrilor
echipei sociologice a Institutului Social Banat-Crișana și al țăranilor*

Sabin V. Drăgoi: Rapsodia din Belinț, omagiu lui George Enescu

ASOCIAȚIA
PENTRU
CULTURĂ BĂNĂȚEANĂ

EVENIMENTE CULTURALE REUNIUNI ȘTIINȚIFICE ARHIVE SONORE

